

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 19/2009 vp

Hallituksen esitys laiksi työttömyysturvalain 11 luvun 8 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 2 päivänä kesäkuuta 2009 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi työttömyysturvalain 11 luvun 8 §:n muuttamisesta (HE 85/2009 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Kirsi Päivänsalo, sosiaali- ja terveysministeriö

- lakimies Johanna Aholainen, Kansaneläkelaitos
- hallituksen puheenjohtaja Ronja Nenonen, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry
- asiantuntija, OTK Mikko Räsänen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- ekonomisti Joonas Rahkola, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat toimittaneet Akava ry ja Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia siten, että laajennettaisiin niitä perusteita, joilla työttömyysetuutta voidaan maksaa ennakkona. Muutoksen tavoitteena on turvata työttömäksi jääneen toimeentulo tilan-

teessa, jossa työttömyysetuuden myöntämistä koskevaa päätöstä ei voida antaa kohtuullisessa ajassa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2009.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta pitää hallituksen esitystä kannatettavana. Työttömyysetuutta voitaisiin esityksen mukaan jatkossa maksaa ennakkona aina ilman etuuspäätöstä, jos maksaja katsoo, että hakijalla on oikeus etuuteen. Nykyisin ennakkomaksu on jo käytössä sovitellussa päivärahasa. Valiokunta pitää ennakkomaksun käytön laajentamista

tärkeänä, koska ennakkomaksulla voidaan helpottaa työttömän taloudellista ahdinkoa ja vähentää tarvetta toimeentulotukeen.

Työttömyyden ja lomautusten nopea kasvu alkuvuonna on ruuhkauttanut monia työttömyyskassoja. Kassat ovat valiokunnan saaman tiedon mukaan hakemusten lisääntymisen myötä lisänneet henkilöstöä ja kehittäneet toimintaansa,

mutta etuuspäätösten valmistelua hidastaa osaltaan työttömyysturvasäännösten yleinen monimutkaisuus. Muun muassa lomakorvausten jaksoitus, erilaiset työttömyysturvan karenssit, vakuutuspalkan monimutkaiset laskentasäännöt ja etuuksien moninaisuus ovat omiaan aiheuttamaan viivytystä käsittelyyn. Myös työnantajilta tarvittavien palkka- ja työaikatodistusten odottaminen hidastaa päätöksentekoa.

Ennakkomaksun käyttöönotto ei sinänsä vähennä työttömyyskassojen työmäärää, koska ennakkomaksun lisäksi etuusasia on ratkaistava säädetyin menettelyin mukaisesti ja ennakkomaksut saattavat jonkin verran lisätä myös takaisin-

perintöjä. Päivärahan saajan odotusaikaa voidaan kuitenkin nyt esitetyllä uudistuksella lyhentää. Valiokunta pitää tarpeellisena, että työttömyysturvasäännöksiä pyritäisiin yksinkertaistamaan ja menettelyjä esimerkiksi sähköisten asiakirjojen ja sähköisen asioinnin avulla nopeuttamaan.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 5 päivänä kesäkuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Juha Rehula /kesk	Marjaana Koskinen /sd
vpj.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Jukka Mäkelä /kok
jäs.	Outi Alanko-Kahiluoto /vihr	Tuomo Puumala /kesk
	Risto Autio /kesk	Päivi Räsänen /kd
	Maria Guzenina-Richardson /sd	Paula Sihto /kesk
	Hannakaisa Heikkinen /kesk	Lenita Toivakka /kok
	Arja Karhuvaara /kok	Erkki Virtanen /vas.
	Anneli Kiljunen /sd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.

VASTALAUSE

Perustelut

Hallituksen esityksen ja siitä kirjoitetun mietinnön peruslähtökohta on hyväksyttävä ja kannatettava: työttömyyden räjähdysmäisestä kasvusta ja työttömyysturvalainsäädännön vaikeaselkoisuudesta johtuvaa ja työttömyysetuuden maksuviiveen työttömälle aiheuttavaa ongelmaa helpotetaan laajentamalla työttömyysetuuden ennakonmaksuperusteita.

Hallituksen esitys ei kuitenkaan ole riittävä. Se jättää etuuden maksajille liikaa harkintavalttaa sekä itse etuuden maksamisen että sen suuruuden suhteen. Ennakon maksaminen pitää tehdä velvollisuudeksi ja maksun tason tulee olla vähintään 80 prosenttia viimeisimmän verotetun vuosiansion perusteella lasketusta päivärahan määrästä.

Valiokunta kiinnitti aivan oikein mietinnössään huomiota työttömyysturvalainsäädännön

selkiyttämisen tarpeeseen. Monimutkaiset säännökset vaikeuttavat ja hidastavat etuuden maksajien työtä ja viivästyttävät näin myös etuuskien maksatusta, josta asiaan syyttömät työttömät joutuvat kärsimään. Pahin epäkohta tässä suhteessa liittyy lomakorvausten jaksotukseen, joka tulisi poistaa laista. Koska valiokunnan pelkkä toteamus ei ole riittävä, esitin asiasta lausumaa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella esitän,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Vastalauseen muutosehdotukset) ja

että hyväksytään yksi lausuma (Vastalauseen lausumaehdotus).

Vastalauseen muutosehdotus**Laki****työttömyysturvalain 11 luvun 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 2002 annetun työttömyysturvalain (1290/2002) 11 luvun 8 §, sellaisena kuin se on laissa 163/2009, seuraavasti:

11 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

8 §

Työttömyysetuuden maksaminen ilman päätöstä

Työttömyysetuuteen oikeutetulle henkilölle *tulee* maksaa hänen hakemuksensa perusteella

työttömyysetuutta ennakkona ilman päätöstä *80 prosenttia viimeksi toimitetussa verotuksessa todetun vuosiansion perusteella lasketusta päivärahan määrästä.*

(2 mom kuten StVM)

Voimaantulosäännös

(Kuten StVM)

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin työttömyysetuuden määräytymisperusteiden yksinkertaistamiseksi niin, ettei etuuden maksatus viivästy määräytymispe-

rusteiden vaikeaselkoisuuden ja monimutkaisuuden vuoksi. Erityisesti perusteita tulee selkeyttää työttömyysturvain 3 luvun 6 §:n 2 momentin osalta poistamalla lomakorvausten jaksotus työttömyysetuuden määrittelystä.

Helsingissä 5 päivänä kesäkuuta 2009

Erkki Virtanen /vas

Yhdymme vastalauseeseen lausumaehdotuksen osalta.

Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd

Maria Guzenina-Richardson /sd
Päivi Räsänen /kd